

József Attila utca–Dózsa György utca (KÖH 87349): a felügyelet legjelentősebb eredménye a középkori Ireg falu kiterjedésének lokalizálása. A József Attila utca É-i oldalán ástott gerincezeték teljes hosszán, a Dózsa György utcai torkollattól a református gyülekezeti házig, mintegy 400 m hosszúságban 26 középkori települési objektum (főként gödör) került elő. A jelenségek a református templom telke (József A. u. 6. sz.) előtti szakaszon sűrűsödtek, itt kb. 40 m hosszán 13 objektumot különítettem el. Leletanyag csak minimális mennyiségben került elő belőlük. A középkori falu ennél nagyobb területen feküdt, Ny felé kis részben a Dózsa György utcában is folytatódott, a legszélső objektumokat a 38. sz. ház előtt rögzítettem. A középkori település DNy-i szélét jelezheti a Batthyány utca 12. sz. ház előtt a kidobott földből gyűjtött szórvány peremtöredék.

Okrádi-halastó (alsó) (87343): június 6-án az Iregszemcse-ről Hékiúpusztára vezető kövesúttól D-re, az Okrádi-patakon létesített halastó Ny-i felén, az alacsony vetésben néhány nagyobb őskori edénytöredéket találtam.

Okrádi-halastó (felső) (KÖH 87345): az említett út É-i felén, az Okrádi-patak két ágán létesített Y alakú halastó D-i részének K-i oldalán, az út és a tó közti földnyelven, alacsony napraforgóban néhány vastag falú, jellegtelen őskori kerámiát gyűjtöttem.

K. NÉMETH ANDRÁS

**99. Isaszeg, Bikas-tó
(MRT 11. k. 13 / 16. lh., KÖH 26099)
(Pest megye) Ó, B, Szk, I**

2013. március 4. és május 3. között mentő feltárást folytattunk Isaszeg 16. lelőhelyen. A mentő feltárási előzménye a Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága által 2012. november 27. és december 2. között Isaszeg határában, a 0130/3 hrsz. területen végzett régészeti szakfelügyelet volt, amelynek nyomán nyilvánvalóvá vált, hogy a szennyvíztisztító telep tervezett bővítése érinti az ismert régészeti lelőhelyet. A terület Isaszeg város Ny-i határában, a Rákos-patak ÉNy-i mellékvíze mellett emelkedő, É–D-i irányú dombháton fekszik. A mentő feltárást során egy leendő út és négy leendő épület helyén összesen 4000 m²-es területet tártuk fel és 210 régészeti objektumot bontottuk ki. Közülük késő bronzkori volt 191 gödör, 4 árok, 1 kemence, 1 edény (objektum nélkül, az altalajon); kora vaskori volt 1 ház. Feltártunk továbbá 2 őskori zsugorított temetkezést és 10 bizonytalan korú (őskori?) gödröt.

A késő bronzkori gödrök között megtalálhatóak voltak a mély, méhkas alakú tárolóvermek, sekélyebb hulladékgödrök és a szabálytalan alakú, változó mélységű gödörkomplexumok, amelyek agyaggyerő gödrökként funkcionálhattak. Az árokok közül 3 egy – a DNy-i részen kettős – körárokrendszer részei lehettek. Ennek a körárokrendszernek csak egy kisebb része esett a feltárt területre, így funkcióját nem sikerült kideríteni. Feltártuk egy boltozatos, agyagtapasztásos kemencét is, amelynek platniját kerámiatöredékekkel rakták ki.

A késő bronzkori objektumokból igen gazdag leletanyag került elő. Több gödörből a *pilinyi kultúra* jellemző kerámia-típusának, a kis talpon álló, nyomott kettős kónikus, árkolt vállú, kihajló peremű edénynek a töredékei bukkantak elő. Ezekon kívül kihajló peremű tálak a nyakat áthidaló kis füllel, keskeny, árkolt vállú, kihajló peremű tálak, behúzott peremű tálak, csészék, miniatűr edény, nagyobb méretű urna alakú edények, síkozott peremű edények, fazekak töredékei és igen

nagy mennyiségű házi kerámia került elő. Nyolc gödörben több (3–14 db) ép, vagy majdnem ép edényt és további nagy mennyiségű edénytöredéket tártunk fel. A kerámiaanyag mellett nagyszámú agyageszköz (elsősorban gúla alakú szövőszék-nehezékek, valamint orsógombok, kocsikerékmodell), igen sok egész és töredékes örlőkő, néhány pattintott kőeszköz, csont-eszközök, valamint állatsontok (köztük több vadkanagyar) kerültek elő. Egy gödörbe dobálva több szarvasmarha(?) (min. három egyed) csontjait találtuk. Három gödörből embercsontok (koponya, arckoponya töredéke, állkapocs) is kerültek elő. Szinte valamennyi objektumban találtunk paticstőredékeket, köztük sok az áglyenyomatot darab. A település objektumaiból több bronztárgy (árok, tűk, spirálsövek) is előkerült, kiemelkedő darab egy áttört díszítésű, nyeles bronzborotva és két kőöntőforma töredéke.

A MRT 11. kötete szerint a lelőhelyen korábban az urnamezős kultúrába tartozó kerámiatöredékeket gyűjtötték. Jelen ásatás során a késő bronzkorban általános formákon kívül több, a pilinyi kultúrára jellemző edény és töredék került elő, így a települést és a leletanyagot ez utóbbi kultúrába sorolhatjuk.

A késő bronzkori telep és sír mellett feltártunk még egy földbe mélyített *kora vaskori (szkíta)* házat, két pontosabban nem datálható őskori zsugorított csontvázat és 10 bizonytalan korú (valószínűleg őskori) gödröt.

Munkatársak: Bózsza Anikó, Farkas Zoltán régészek, Szócs Péter geodéta.

PATAY RÓBERT

**100. Jágónak, Bozót-dűlő, Dárói-rét
(KÖH 87341)**

(Tolna megye) Kő

Május 24-én a Kapos árterébe É-i irányba félszigetként benyúló földnyelven, a Dáróvár K-i oldalán folyó patak Ny-i oldalán, alacsony kukoricában szórványosan középkori kerámiát gyűjtöttünk, nagyjából a 120 m-s szintvonalig. A lelőhely az innen DK felé kb. 500 m-re fekvő vár Dáró nevű váralja településének helyét jelezheti. A lelőhely bizonyára a dűlőúttól D-re, az erdőben is folytatódik. Miklós Zsuzsa 2000-ben ettől kissé DK-re, a patak K-i felén emelkedő dombon talált Árpád-kori és középkori cserepeket.³¹ A két lelőhely összetartozhat.

Munkatárs: Máté Gábor (PTE).

K. NÉMETH ANDRÁS

**101. Jánosháza, Erdődy-Choron kastély
(KÖH 41967)**

(Vas megye) Kk, Kú

2013. december 11–12-én a jánosházi Erdődy-Choron kastély tetőzetének felújításához kapcsolódó régészeti szakfelügyeletet láttunk el, melynek során a 15. század végén épült nemesi udvarházból a 16. században átépített erődített kastély K-i, Ny-i és É-i szárnya mellett végzett földmunkákat kísértük figyelemmel.

A Ny-i oldalon az épület falától 100–110 cm-re, 30–40 cm szélességű, 80 cm mély árkot ástak, amely 268 cm hosszán egy késő középkori kőfalat érintett. Az épített emléket a kivitelezők kérésünkre a csapadécsatornával K-i irányban elkerülték.

31 RKM 2000, 155. Kapospula, Szőlőhegyi külső tanyák lelőhelyével